

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מסורת הש"ס

(א) שבת פ: מו"ק ט: [ע"ש], (ב) שם מנחת פ: מגילה יג, (ג) [בן] מנחת מנחת ט: חולין ג: (ד) לעיל כח: (ה) [לעיל כח:] וכן עיקרו ילחא לתיבת מחמאה ע"ש ר"י לעיל כח: כבז ר"י טז' מנח יג' לי חלל שנחתק מחלוין, סוכה כה, בימות פד: ב"ק ט: ממוה ב: דה טו: מ[קדושין תה.], (ז) [אשא לנש], (ח) ויבנמנות עירש"י שקרין לנשקין (ט) [בן] מנח: (י) ווס,

תורה אור השלם

1. ובהגיע החר הנקרה ללבן את המלך אתהושרו שמו קהית לה ברת הנשים שנים עשר חדש שני מיאלו ימים ומרדוקין ששה ימים בשמן המור וששה ימים בנשים ובמרדוקין הנשים אסתר כי כי 2. כל מנותקת וכל האכלו בכל מושבתים תאכלו מצות: 3. שבעת ימים מצות תאכלו כי ביום הראשון תשיבתו שאר מנהגים כי כל אכל מן הארץ ובהנחת הדפס ההוא מן המלך מיזם הראשון עד יום השבעה: שמו י כי 4. הפקע ימים שאר כי כל קמצא בכתבים כי כל אכל מן המלך ונכרתה הדפס ההוא מנחת ישראל בבר אקוחרה הארץ: שמו י כי 5. ובר א כי ישראל איש או אשה י יעשו מכל אהת האדם למעל מעל כי ואמרה הדפס ההוא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שהגיעו לפירקן
ולא הגיעו בנות כ"ל
ותיבת לשנים נמחק ונ"ב
ע"י פ' המו"א י"ן דף פ'
ע"ב: (ב) שם דבר אחר
מנין ת"ל כל אורכל
מחמלת:

מוסף רש"י

שהגדירו לפרקן ולא
 הגיעו לשבתם. ושהיו
 שם שבעים ולא
 כלל שם הראיות לכן
 ומתביטות בדבר (בב
 19:) שאין שם (בב
 שם ויום אחד עשדין
 חזר דין שיהא לא
 שם (מ"ס) שם. שפולחן.
 משמות (בב שם) השער
 בשר ומשירות אולם
 חורחה מלמלה נקם,
 לא להסיר לא דין
 גיש לפרקן ודק עומ
 שפולחן בשר (שם שם).
 שבת. שקרון למלא
 (מ"ס). אנשיקין.
 דמן נמנמות (פס) חין
 מוחין. משקין
 (בב) שלא אביא שיש.

שלא ביטלה שליט (מור"ק שם)
(מור"ק שם). שמשייר את ה
הוסיף: ומצהיל). לכל עונש
אבל

שהגיעו לפרקן ולא הגיעו לשנים. שיש להן שערות כאלו הגיעו לפרקן והן לא הגיעו לכלל שנים ובושות על כך: **עשירית טופלות אותן בסולת.** ומשיר את השער: **אנפיקיטון.** במנחות [פסח] תמן אנפיקיטון לא יציא ומופרש ר"י יהודה אנפיקיטון **איתפרס' (ט) ומעדן יא' ויהא כהן.** הנשר אשקליירא: **שיהא קני כסן.** שידע ממנה הן עושין אותו שיהא נזהר בהן כשיציאו לו כותח ידע שיש חלב ויש שם חמץ אם פסח הוא: **מתכילתא.** סוס לפתן ללפת צו את הפת: **כיון דשע.** שקראו שמו כותח: **פיתא.** שצקי היה ידע שיש שם חלב: **מין תנא.** דמתני' דאית ליה חמץ דגן גמור שנמערב במין אחר ואינו בעין שנימות אי גמי חמץ נוקשה רע ואיתיה צעיניה מזהרין על אכילתו בלאו דקמני מתניתין כותח הצביל ושכר המדי חמץ דגן גמור אלא שנמערב בצדכר חמץ ותכשיטו נשים צעיניה הוא אכל נוקשה הוא לאינו רחוי לאכילה וקמני באזהרה לדעור עליהן בלאו: **שיאור.** שלא נתחמץ כל יורכו. שיאור פליגי במתני' (י) ר"מ קרי שיאור את שהכספו פניו וזהו תחלת חימומו ולר' יהודה הוי שיאור שהתחיל

יסדק כבד סדקין דקין כקרי חגים
 אחד לכלן ואחד לכלן אצל שהסכיפו
 פניו לרבי יהודה מלך היה ולר"מ
 קרי חגים חמץ גמור הוא. והכל
 הכי קאמר שיאור ישרף דאסור בהנאה
 שיאור דר"מ הכסיפו פניו ישרף לר"מ
 ושיאור דרבי יהודה ישרף לרבי יהודה
 וסיפא דקמני ונותנו לפני כלבו אליצא
 דרבי יהודה קאמר ליה ואשיאור דר"מ
 קאי והאובלו הארבעים אתאן לר"מ
 כלומר לר"מ האובלו לא שיאור זה שרבי
 יהודה חמיר בהנאה קופא את
 הארבעים. אלמא שמעינן ליה לר"מ
 דאית ליה חדא מהני תרתי דמתני'
 דקאמר נוקשה בעיניו בלאו כגון שיאור
 דנוקשה הוא דאינו ראוי לאכילה
 הואיל והחמץ קצת ולא גמר ולהחמץ
 עינות אחרות כשאר נמי לא חוי
 וקאמר בלאו ובי"ב חמץ גמור ע"י
 תערובת דקסבר רב יהודה ע"י
 תערובת חמיר מנוקשה בעין והאי בלאו
 דנוקשה נפקא ליה מכל מחמצת לא
 תאכלו כל דברא הוא דלקמן: ועל
 עירובו בלאו. מכל מחמצת דלקמן:
 מ"ט אומר כדרכי יהודה. דמוקי
 מתנינן כר"מ: רב נחמן ס"ל נוקשה
 בעיניה חמור מחמץ גמור ע"י
 תערובת: סניא כוונתה דרב יהודה.
 דאמר חמץ גמור בתערובת חמור:
 לענין כרת לא כתיב כל מחמצת אלא
 כל אוכל חמץ ולקמן מפרש ליה:
 כותח ושכר וחומץ וחיתוס כולן חמץ
 גמור מעורב בזה כותח איכא פת
 ובהנך תלמא איכא שערי וכולו בני
 אילה ושמה אכלה אכל זומן ועמילן
 וקולן דנוקשה הוא ובעיניה הואיל

ולאז בני אכילה נינהו לא תנינהו והיינו כדרך יהודה לחמור
 ליה. פשיטא מדאפקיה בלשון מחממת וגבי כרת נמי מחממת

מחמת דבר אחר: אי הדי. האי דגבי לאו נמי אימא לאזהור
הסם נמי. גבי כרת הא כתיב כל אוכל מחמתה ונכרתה: לכל עושין.

ולמה סבין אותו. היינו שמן המור (שבת שם) א': אלל הני קא מהדר דקאמר טופלין כו' יעיד. לפי שהוא צורך ויש בו כח (מנחות שם), ומעדין את הבשר. מזהיב (מגילה יג' ובב"ב ד' שבתורה. לאו וזכר, אלל עשה לא הו' עושה הלכך מזה עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, מעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא נשים חייבות (יבמות 99:)).

נכרתה. ודחינן ההוא מחמצת דכרת מיביע ליה להכי, אין לי חמץ שנחביע עליו (כרת) אלא חמץ מחמצת דלאו נמי להכי הוא דאחא, ושנינן טעמא דר' אליעזר דדריש מכל מדכתבי כל מחמצת מחמצת לא תאכל, כתב כל מחמצת לרבות כל המחמיצין ואפילו ע"י תעורבה לא תאכל כי שנואמר כי כל אוכל מחמצת נכרתה, מדכתבי כי כל אוכל מחמצת נכרתה, לרבות כל מי

מג.

למה מנו חבמים את אלה. תימה לרשב"א הלא אינערך למנותם
לאשמועין שהן בלאו ולא זכרת ותירך ר"י דלא הוה ליה
לאשמועין אלא תרי מיניה^א חד לנזקא דבעייה וחד ע"י מערובת
ועוד הקשה דת"ק שמנאם ליה ליה האי כללא דהא איכא תכשיטי

נשים שהן מין דגן ואין עוזר צפסח
אלא רבי אליעזר הוא דקאמר לה:
מאן תנא חמץ גמור ע"י תערוכות
ונקשה בעיניה בלאו. משמע

בשמעתין דאי לאו דאיתרבי חמץ
נוקשה למלקות אפילו איסור לא היה
בו ומימיה לר"י דפ"ק דחולין (דף כג.)

בצי"ר ויזה הרי עלי לחמי מודה מן
החמץ ואן המלח והביא שיחור מהו
שיחור דמלחן אן דרי"מ לר"מ מלדקי
עליה חמץ הוא והשחא מנח ליה דהוי
חמץ לענין מודה דלמחא שאני חמץ

וזה עובר בפסח למה
שבדי שיהא הגיל בהן
ויוא בר מערבא איקלע
דמדיה אמר להו קריבו
ממרי קריבו ליה בותח
הני אלן ראזיה:

ואִילָן נוקשה בעיניה **אָ** קתני.
וּלְאִים וַיִּמָּא דַּמְשֹׁם הִכִּי לֹא
חֲשִׁיד לִיָּה מַשֹּׁם דַּכִּ"ס הוּא כְּדַלְמֶר רַב
מִחֲמַן וַיִּזְל דְּלִי כִ"ס הוּא הוּא לִיָּה לְמִימִי
לְאֶשְׁמַעֲיִילִים לֹוִית צִיָּה כְּרַם:

וְנוֹתַנּוּ לָפָנֵי בַלְבֹּוֹ דִּרְמָ"ם לָרִבִּי
יְהוּדָה. מִנְאֹרֵייתָא אִפִּי
בְּכִילָה שֶׁרִי כְּדַמְרִינִי בַפ"ק דְּחוּלִין
(דף כג: *) דְּלֹא מַעֲלִימָא הִיא אֵלָּא
מְדַבְּרִנָּא אִסּוּר:

ההוא ב' לאתויי נשים. תימה לר"י הא תרי כי כל כתיבי גבי כרת כי כל אוכל חמץ ונכרתה וכי כל אוכל מחמצת ונרצין עירובו לכרת ואפילו לרצין דלא דרש כל כי כל דרשי ואורי' דפסעטא ליה לגמרא דאמא לשום דרשא:

סלקא

בעיניה אבל חמץ דגן גמור על ידי תעבורת לא ור
ב נחמן אמר לך עד כאן לא קאמר ר"א התם אלא חמץ
אבל נוקשה בעיניה לא אמר תניא כוותיה דרב יהודה
לרבנות כותח הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי וזיתום
בכרת ת"ל כ"י כל אוכל חמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור
כלאו מאן שמעת ליה דאמר על עירובו בלאו ר"א היא
א קאמר ש"מ נוקשה לר"א לית ליה ור"א עירובו בלאו
מצת לא תאכלו אי הכי כרת נמי לחייב דהא כתיב כ"י
נה ההוא מיבעי ליה לכדרתניא (מחמצת) אין לי אלא
ד"א מניין ת"ל כל (מחמצת ונכרתה אי הכי דלאו
לא טעמא דר"א מכל התם נמי הכתיב כל ההוא מיבעי
ם נשים מדרב יהודה אמר רב נפקא (דאמר רב
א דבי ר' ישמעאל אמר קרא איש או אשה כי יעשו
יה הכתוב "איש לאשה לכל עונשין שבתורה איצטריך
סלקא

יה יהיה ר"א בנוקשה בעיניה דפטור: ור"א עירובו בלאו מנא יצי: והוא. מחממת דגבי כרת לאו לעירובי אחא אלא לנתחמך לנתחמך מחמת דבר אחי אחא ואזהרה דתערוכות מנא ליה: באן שגשגים חייבות על כל לא תעשה שצמורה שהרי עושין מלקות: מלות

כוחה הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי. יכול יאה ענוש כרת ת"ל כ' כל אוכל מחמץ תבשיל וכן כרת יעורבו בלאו. מאן דשטתה ליה בהריא על יעורבו בלאו ר' אליעזר, ואלו הם דפסי וזמא על בצעץ ועמיל על שמעיה וקולן ויוחם שיעריה, שאר מ' לית להו כ"ל אליעזר קוב' דמתני' ר"מ הוא. ואפילו הכי דרשין טעמא דר' אליעזר יעורבו בלאו מנא ליה, ופשטין למכתח מוחצת לא תאכל, וכתב כל מחמץ לא תאכל. ואפילו כ"ל יעורבו בלאו. אמר ר' נתן ונתחמץ מאילי, ונתחמץ ע"י ד"א גזון ע"י שאור יעורבו בו במן, ת"ל כי לא אוכל מחמץ לא תאכלו יעורבו. אי הכי כרת מ' הכחיש בו, הכי הוה כל כרבות השמים ונתחמץ לא תאכלו יעורבו. ואפילו ע"י דרשין אלא תאכלו מין] ואמרון כל [ואיך] זמנין דכתב ליה אוכל בלאו ואפילו גשמי. אטיקנא גזרשמי חיובית באביתל מצא ואטורות באביתל חזק בפסה.

עין משפט
נר מצוה

ד א מ"א פ"א מהלכות
חמץ הלכה ו סמג לאוין
עט:

לעזי רע"י

אישקלייר"א. יבהיק (את
העור).

מוסף תוספות

- א. כותח הבבלי ועמילן
של טבחים. מוס' שאנץ.
ב. אבל לענין תורה לא
איתרבי וחמוץ גמור בעיני.
מוס' הרא"ש. ג. דלמא.
סס. ד. ומה בכך הא
אמרינן דאיתרבי חמץ
נוקשה לענין חמץ
שבתורה ושתי הלחם. סס.

רבינו חננאל

בניא אמר ר' יהושע שז' מאחר שהיה לו שיהא בן דגן הוה עובר בפסח, למה מנו הממנים, אמר אלו כותה הבבלי ושכר המדי ושאר המדי במשנה, הבבלי ככלל ש' בתן מין דגן והוה עובר בפסח. אמר כדו שיהא בן דגן בשפותיות, והוא דאמר ליה הכו ל' מדי למכלא ביה רפתא. דאקאמר הכו ל' כותהא הוה ליה בהריה בשרא, כיון דשמע כותהא בשרא, דידע דאית ביה נספיהה דהאכלא. ויהי אלו כדו אמרין מאן הוה נגא דאית ליה חמין דגן גמור על ידי תערובת, כון כותהא הבבלי כיוצא בן, ונתקשע בעיניה וכו' עמילין על טבחים וזומן על בצעק וקולן על סופרים אמר ר' ירמיה וכו' רחמיא שאור שיהי ר' וכו'.

ואוקומנט שיאור דקדוק
ליה ר"מ שיאור, דרוה
הספת פנים, חתן וישור,
יכן שיאור דקדוק ליה ר'
קברני שיאור, דרוה קברני
חבבים, חתן וישור, ושיאור
ד" מאיר דרוה הספת
פנים מאן נוקשה בעלמא
הוא אומר ר' יהודה
גומל לפר כלבו, ושיאור
ד"מ בבלא, דרוה ר' אומר
האכולו בארבעים.
מיהא שפעין ליה ר'
אמר דאמר נוקשה בעלמא
פירוש נוקשה שאני
חמץ גמור לך שכן חמץ
על ידי תערובות בל בנחמן
אמר, מתני' ר' אליעזר
היה דמיא על חמץ
ואין דמיון עוש כרת על
עירוב בלאו, דברי ר'
אליעזר. וחכמים אומרים
על עירוב בלאו כלום.
שפעין ליה ר' אליעזר
דאמר חמץ גן גמור
על ידי תערובות בלאו,
ובש"כ נוקשה בעיניה. ר'
יהודה לך ר' יהודה ר'
אליעזר אמר בלאו
ע"י תערובות שאמר בלאו
אבל נוקשה בעיניה לא.
נחמיא בל דהורה, לך
מחמץ לא האכלו, ורבות

ה' על חמץ דגן גמור ענשו
טנא דאינון נוקשה בעיניה
ה' בעיניה בלאו ואיתוקמא
מדוקיא דקרא מדהוה ליה
מר אי הכי אפילו כרת נמי
ברתה, לרבות את שנתחמץ
חמץ. ודייקינן דוקיא דהני
ל בני אדם שהם באוכלים